

מסורת הש"ס

א) הן לעמיה נרץ מנתן ועי' מנחם' כחן ד"ה ר"ע וקונטרס הארכמי כזה, ט' לעיל דף 5: זשי"ג, א) נבחרת לי כ"ל, ד) [מספחה דפ"ח], ט' לעיל דף ק"ה, ו) [לעיל 6א:]; ז) [מספחה פ"ח ה"ג, ח) [מגניב ט:]; ט) [ז"ל דהאי, י) [ר"ה ז"ל].

תורה אור השלם

1. דבר אל בני ישראל לאמר איש איש כי יתירה טובא קנש או בדרך רחוקה לקחם או לרחמיים ועשה פסח ליה במדבר ט' 2. והאיש אשר הוא טובה ובדרך לא יהיה וחדל לעשות הפסח ונברתה הפש יהוא מעמיה כי קרבן יי לא הקריב במעדו וקטאו ישא הקיף יהוא: במדבר ט' ג

הנהגות מהר"ב רינשבורג

[א] תוב' ד"ה דאי בני למעבד כו' ומלפי אכלו נפקא כו' ניב ע"י לעיל סי' ע"א תוס' ד"ה שומטין וזוקקין וכו':

מוסף רש"י

אין שוחטין וזוקקין על טמא שרץ. אין שוחטין וזוקקין על הפסח על טמא טמא שרץ, ונדהה לפסח שני, ואף על גב דישא לעבול ולאכלו לערב, איכא מ"ד דכ"ל הכי ונחביה ב"ב ועי' לעיל ס"ט בארוכה. ת"ל איש כי יבנה ביתו, טמא, משמע כל טומאה, מדלג כתיב לנפש ברישא, איני איש כי יבנה ביתו, ש"מ למדרשית בנאפיה נכפיה הוא [ע"ל טו.]. אי נמי קרבן ה' ויגר. והכי משמע ליה קרא והאש אשר הוא טמא ובדרך לא היה וחדל לעשות הפסח ונכרת כי קרבן ה' כי. כי לשון שפחה אי, שבקנין ה' לא הקריב שמי, תטאו ישא [לעיל ז"א].

מוסף תוספות

א. דקאמר ר"א מאסקופת העורה ולחוף. מוס' שא"ן. ב. אבל דרך רחוקה חיו ובכחות החיות בסוסים לנפירות. שם. ג. כתב דסבירא ליה כו' יוסי... שם.

מי שהיה פרק תשיעי פסחים

צג.

עין משפט
נר מצוה

ד א מ"י פ"ו מהל' ק"פ הלכה א:
ה ב מ"י שם פ"ה הלכה א:
ז ט ג מ"י שם:
ז ד מ"י שם הלכה ז:

ריבוי הנגאל

ודחה רב נחמן ר' עקיבא סבר אין שוחטין וזוקקין על טמא שרץ, ודרך רחוקה כטומאת שרץ דמי. ואנא סבירא לי כמאן דאמר שוחטין וזוקקין על טמא שרץ, ודרך רחוקה כטמא שרץ דמי, מה טמא שרץ שחטו בדרך הורצה, אף מה שהיה בדרך רחוקה אם זרק הורצה. ת"ר אלו שוחטין את השני זבין הובת מצורעין וכו' נדות והיולדות והשוגגין והאנוסין והמזידין וטמא ומי שהיה בדרך רחוקה. אם כן למה נאמר בדרך רחוקה הלא אנוס הוא וכבר שנה האנוסין. ואמרין לפטור מן הכרת. אליבא דמאן דאמר הורצה, דאי אליבא דמאן דאמר לא הורצה, סוף סוף למה לי למתניה דאי בעי למעבד לא שבקינן ליה, היינו הני, אלא ש"מ היינו אליבא דמאן דאמר הורצה, אלא בר מעבד הוא ואכ"פ פטריה רחמנא מברת. ואקשינן מדקתני והובת מכלל שהנשים חייבות בשני, וכי אשה בטוח חייבת והתניא יכול לא יהו עושין את השני אלא טמא נפש כו' ת"ל איש איש ולא אשה. ושנין הא התניא שהנשים עושות את השני ר' יהודה ור' יוסי והא דתניא איש ולא אשה רבי שמעון [היא] כדאמרן בפרק של ר"י וסי' טהור שלא עשה פסח, חייב כרת על הראשון וחייב כרת על השני דברי רבי. מאי טעמא שני רגל בני עצמה הוא. ר' נתן אומר חייב כרת על הראשון ופטור על השני, קסבר שני שחטין דראשון הוא, תקוני לראשון לא מתקין ר' חנניא בן עקיבא אומר עשה הראשון נסתלקה חובת הראשון ונתחייב בשני, ולעולם אינו חייב אלא על השני קסבר שני תקנתא דראשון הוא, ואודו לטעמיהון דתניא גר שנתגייר בין שני פסחים וכן קטן שהגדיל בין שני פסחים חייב לעשות פסח כרת דברי רבי, ר' נתן אומר כל הוקק לראשון זקוק לשני וכל מי שאינו זקוק לראשון אינו זקוק לשני. ושלישתן מקרא אחד דרשו, והאיש אשר הוא טמא וברך לא היה וחדל לעשות הפסח בראשון ונכרת, אי נמי קרבן ה' לא הקריב במעדו בשני חטאו ישא. והוא כרת

ה"ג בכל הספרים וכן גרסינן בספרי (פר' זעהלוק) מה טמא שאין ספק בידו בו' ומיתני התם אפלוגתא דר"א ור"ע א' ומייתי ר"ע ראייה לדביו מה טמא שאין ספק בידו לעשות מפני טומאה אף דרך רחוקה שאין ספק בידו לעשות שרמוק כ"כ שאין יכול לצבא בשעת שחטה לעולם או

בשעת אכילה לרב יהודה ומייתי לה כד שטת מדקאמר ואינו עושה משמע ללא הורצה לכלל מילי יליף דרך רחוקה מטמא ומשני רב נחמן דר"ע סבר אין שוחטין וזוקקין ולכן יליף דרך רחוקה מטמא דמרוייהו חזו בשעת אכילה ולא חזו בשעת שחטה ולדידה נמי אם זרק לא הורצה אזל אלא סבירא לי שוחטין וזוקקין ובעלי נדות והיולדות והשוגגין והאנוסין והמזידין וטמא ושהיה בדרך רחוקה א"כ למה נאמר טמא למה נאמר דאי בעי למיעבד בראשון לא שבקינן ליה אלא א"כ למה נאמר בדרך רחוקה לפוטרו מן הכרת וכמ"ד הורצה אשה בשני מי מחייבא והא תניא יכול לא יהו עושין את השני אלא טמא נפש ושהיה בדרך רחוקה זבין ומצורעין ובעלי נדות מנין ת"ל איש איש לא קשיא הא ר"י וסי' הא ר"י ור"ש ת"ר חייב כרת על הראשון וחייב כרת על השני דברי רבי רבי נתן אומר חייב כרת על הראשון ופטור על השני ר"ח בן עקיבא אומר אף [על] הראשון אינו חייב כרת א"כ לא עשה את השני ואודו לטעמיהו דתניא יגר שנתגייר בין שני פסחים וכן קטן שהגדיל בין שני פסחים חייב לעשות פסח שני דברי רבי רבי נתן אומר כל שזוקק לראשון זקוק לשני כל שאין זקוק לראשון אין זקוק לשני כמאן קמיפלגי רבי סבר שני רגל בני עצמו הוא רבי נתן סבר שני תשלומין דראשון הוא תקוני לראשון לא מתקין ליה ורבי חנניא בן עקיבא סבר שני תקנתא דראשון הוא ושלישתן מקרא אחד דרשו והאיש אשר הוא טמא וברך לא היה רבי סבר וחדל לעשות הפסח ונכרתה דלא עבד בראשון אי נמי קרבן ה' לא הקריב במעדו בשני וממאי (ד)הא חטאו ישא כרת הוא קסבר

מה טמא שיש ספק בידו לעשות. אי לאו דלחיייה רחמנא דהא קמן קאי: ואינו עושה. דקא אסר ליה רחמנא לעשות: אף דרך רחוקה ששפק בידו לעשות. שהיה לו שלמים לשלם וקאמר רחמנא דאינו עושה למדמה לחיייה: ר"ע סבר אין שוחטין וזוקקין על טמא שרץ.

מה טמא ששפק בידו לעשות ואינו עושה אף דרך רחוקה נמי ששפק בידו לעשות ואינו עושה ורב נחמן אמר לך ר' עקיבא (למעמי) דקסבר אין שוחטין וזוקקין על טמא שרץ ואנא סבירא ליה כמ"ד שוחטין וזוקקין על טמא שרץ ת"ר אלו שחטו את השני הזבין והזבות המצורעין והמצורעות [ונדות] ובעלי נדות והיולדות והשוגגין והאנוסין והמזידין וטמא ושהיה בדרך רחוקה א"כ למה נאמר טמא למה נאמר דאי בעי למיעבד בראשון לא שבקינן ליה אלא א"כ למה נאמר בדרך רחוקה לפוטרו מן הכרת וכמ"ד הורצה אשה בשני מי מחייבא והא תניא יכול לא יהו עושין את השני אלא טמא נפש ושהיה בדרך רחוקה זבין ומצורעין ובעלי נדות מנין ת"ל איש איש לא קשיא הא ר"י וסי' הא ר"י ור"ש ת"ר חייב כרת על הראשון וחייב כרת על השני דברי רבי רבי נתן אומר חייב כרת על הראשון ופטור על השני ר"ח בן עקיבא אומר אף [על] הראשון אינו חייב כרת א"כ לא עשה את השני ואודו לטעמיהו דתניא יגר שנתגייר בין שני פסחים וכן קטן שהגדיל בין שני פסחים חייב לעשות פסח שני דברי רבי רבי נתן אומר כל שזוקק לראשון זקוק לשני כל שאין זקוק לראשון אין זקוק לשני כמאן קמיפלגי רבי סבר שני רגל בני עצמו הוא רבי נתן סבר שני תשלומין דראשון הוא תקוני לראשון לא מתקין ליה ורבי חנניא בן עקיבא סבר שני תקנתא דראשון הוא ושלישתן מקרא אחד דרשו והאיש אשר הוא טמא וברך לא היה רבי סבר וחדל לעשות הפסח ונכרתה דלא עבד בראשון אי נמי קרבן ה' לא הקריב במעדו בשני וממאי (ד)הא חטאו ישא כרת הוא קסבר

(דף כג.) וי"ל דולאי קרא לא אינטריך להכי אלא פריך משום דקתני למה נאמר טמא לפוטרו מהיכרת דמשמע מוכרת פטור אבל אי בעי למיעבד מני עבד הלכך פריך הא אי בעי למיעבד לא שבקינן ליה והשתא טמא לא אינטריך למיכתב אלא לשמעיעין דאיס נחה ואין יצבור נדחין ונראה לר"י דממתניתין דקתני שאלו פטורין מהיכרת ליכא למידק כדכ נחמן מדקתני שאלו פטורין הורצה דה"ה אם זרק לא הורצה ואידי דקתני סיפא חייבין מנה רישא פטורין ואתי שפיר דלעיל מייתי ראייה ממתניתין לרז ששת: אלא למה נאמר דרך רחוקה בו'. קשה לרבי יהודה דלמה לקמן אזהר דרך רחוקה כל שאין יכול ליכנס בשעת אכילה דרך רחוקה דכתב רחמנא למה לי פשיטא דפטור דהא לא חזי לאכילה ואי משום דיכול ליכנס בסוסים וצפרדיים א"כ לקמן דקתני היה חזק למודיעים ויכול ליכנס בסוסים וצפרדיים יכול יהא חייב ת"ל וברך לא היה ואמאי אינטריך ההוא קרא הא לא אינטריך למיכתב כלל

דרך רחוקה אלא משום היכא דיכול ליכנס בסוסים וצפרדיים ואין לומר דס"ד קדייב כרת על מה שהרחיק עצמו דלם כן מאי פריך למה נאמר טמא דאי בעי למיעבד לא שבקינן ליה אלא פריך משום דקתני למה נאמר טמא לפוטרו מהיכרת דמשמע מוכרת פטור אבל אי בעי למיעבד מני עבד הלכך פריך הא אי בעי למיעבד לא שבקינן ליה והשתא טמא לא אינטריך למיכתב אלא לשמעיעין דאיס נחה ואין יצבור נדחין ונראה לר"י דממתניתין דקתני שאלו פטורין מהיכרת ליכא למידק כדכ נחמן מדקתני שאלו פטורין הורצה דה"ה אם זרק לא הורצה ואידי דקתני סיפא חייבין מנה רישא פטורין ואתי שפיר דלעיל מייתי ראייה ממתניתין לרז ששת: אלא למה נאמר דרך רחוקה בו'. קשה לרבי יהודה דלמה לקמן אזהר דרך רחוקה כל שאין יכול ליכנס בשעת אכילה דרך רחוקה דכתב רחמנא למה לי פשיטא דפטור דהא לא חזי לאכילה ואי משום דיכול ליכנס בסוסים וצפרדיים א"כ לקמן דקתני היה חזק למודיעים ויכול ליכנס בסוסים וצפרדיים יכול יהא חייב ת"ל וברך לא היה ואמאי אינטריך ההוא קרא הא לא אינטריך למיכתב כלל

דרך רחוקה אלא משום היכא דיכול ליכנס בסוסים וצפרדיים ואין לומר דס"ד קדייב כרת על מה שהרחיק עצמו דלם כן מאי פריך למה נאמר טמא דאי בעי למיעבד לא שבקינן ליה אלא פריך משום דקתני למה נאמר טמא לפוטרו מהיכרת דמשמע מוכרת פטור אבל אי בעי למיעבד מני עבד הלכך פריך הא אי בעי למיעבד לא שבקינן ליה והשתא טמא לא אינטריך למיכתב אלא לשמעיעין דאיס נחה ואין יצבור נדחין ונראה לר"י דממתניתין דקתני שאלו פטורין מהיכרת ליכא למידק כדכ נחמן מדקתני שאלו פטורין הורצה דה"ה אם זרק לא הורצה ואידי דקתני סיפא חייבין מנה רישא פטורין ואתי שפיר דלעיל מייתי ראייה ממתניתין לרז ששת: אלא למה נאמר דרך רחוקה בו'. קשה לרבי יהודה דלמה לקמן אזהר דרך רחוקה כל שאין יכול ליכנס בשעת אכילה דרך רחוקה דכתב רחמנא למה לי פשיטא דפטור דהא לא חזי לאכילה ואי משום דיכול ליכנס בסוסים וצפרדיים א"כ לקמן דקתני היה חזק למודיעים ויכול ליכנס בסוסים וצפרדיים יכול יהא חייב ת"ל וברך לא היה ואמאי אינטריך ההוא קרא הא לא אינטריך למיכתב כלל

עולא